

ВТОРИЯТ КОНЦЕРТ НА ЕСТОНСКИТЕ МУЗИКАНТИ

Втората вечер, в която публиката на „Мартенските музикални дни“ се срещна с оркестъра на Естонската телевизия и радио показа гостите в нова светлина, с нови страни на изпълнителските им възможности. Най-напред нека отбележим, че естонските музиканти поднесоха фактически една поимена на българска симфония пред по-широк музикален форум — втората симфония на Панчо Стоянов, очаквана с особен интерес. Завърше на през миналата година и изпълнена един път във Враца, тази творба е посветена на 90-годишнината от рождението на Г. Димитров, но още не е станала напълно достойна на начална музикална обществена нота. А фестивалът „Мартенски музикални дни“ винаги е печелил особен авторитет с премиерите, които дори столчицата още не е чула и които, нека си признаем, можеха тази година да бъдат повече.

В обличка на втората симфония на П. Стоянов има нещо много характерно за развитието на симфоничния жанр в творчеството на средното и по-малко поколение български композитори — стремеж към по-интелесно, по-своеобразно звучене на оркестъра, използване на фолклорни мотиви, по-търпчиво звучици „дишафонични“ напаставания, а същевременно запазване на ясната сонатност, връзката с класическия симфонизъм на XX век. Произвелението е двучастно с доста разгърната лирико-психологична първа част и с енергичен финал, в който песенно, почти мажорно чачало води напред. Стабилно подготвена от диригента Нееме Ярви, внимателно изпълнена, тази творба се посрещна много добре от слушателите на фестивала.

И тази програма включваше клавирен концерт — този път от естонската композиторка Лидия Аустер, която присъств

вува на „Мартенските музикални дни“ и като автор, и като един от ръководителите на естонския Комитет за радио и телевизия. Написала доста инструментални творби в различни жанрове, Л. Аустер се поедстави в България с учудващо песенна музика — целият концерт е сякаш низ от популярни народни песни. Твърде голяма е заслугата на солиста — естонския пианист Арво Валдма за бързите аппоисменти, с които беше награвено произвелението. Той полчетовава с бързо увлечение началото, в което и музиката, и интерпретацията напомняха за Чайковски, с поетичен унес, с токичновенност прегригва „излява“ лиричните мелодии и с глътки, празнични акорди възвестява кулминациите. Концертът остави много впечатление при четяние — заръщан, прост, сякаш детски-наивен свят, който в нашите представи се свързва с една характерна личност в съветската музика, позната повече по творбите на Кабалевски.

Много ентусиазирано изпълнение на бис, естонските музиканти изпълниха Роландо за пиано и оркестър от Моцарт — бис, достоен да заеме самостоятелно място в програмата — не само по продължителност, но и по хубошествова значителност. А. Валлма излезе от песенната лирика и концертната бравурност много лесно — оказа се, че това е пианост с точно и стилно възбране на Моцартовата музика, който постига трудната простота и завършеност на фразите и много изравнен, спокоен, „клаве синьо“ — матов тон.

Концертът завърши с втора симфония на Ян Сибелиус — творба, която по стил, по дух, а и по степен на осмисляне беше най-близка на изпълнителите. Тук те се чувствуваша свободно, всичко звучеше концентрирано и отработено, но в едри, пълни, широко прока

рани линии, без прекалени тънкости и нюанси, с усещане за простор. Третиотактата на диригента Нееме Ярви беше по следователно издържана, ярна и убедителна в епично-широките мащаби на симфонията.

Очевидно програмата този път не беше много лека за естонския оркестър — може би най-вече с продължителността си. Но с риск да измъчи музикантите, публиката отново, още по-настойчиво бикура и чу простодушно-радостни народни та-ци. Сега звученето, особено на духовата група, вече съвсем оправдано изпоямняше грубоватото весело народно музициране.

След двата концерта неизбежно идва и съпоставянето на двамата диригенти, две много различни и интересни индивидуалности — всяка от които дава свой отпечатък в развитието на оркестъра. Роман Матов очарова публиката с особена, нерва изтънченост, с „мелеровска“ експресивност, с дълбоко разбиране на трагичното. Нееме Ярви е съвсем друг. При него няма изострена експресия и субективни пориви, а преди всичко вътрешна стабилност, яснота на мисълта и енергия на реализатор, на действащ творец. В жеста си той е по-категоричен, но не се налага, а общува с музикантите, води ги със силата на здрава и свежа жизненост. Този едва тридесет и пет годишен народен артист на Естонската ССР и главен диригент на оркестъра носи перспективи на развитие като мащабен и вътрешно уравновесен изпълнител от по-нов тип.

Симфоничният оркестър на Естонската телевизия и радио идва за първи път в България и започва своето турне на „Мартенските музикални дни“. Нека пожелаем успех на естонските музиканти и нови, още по-интересни срещи с българската публика.